

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Vražda – s rozmyslem, po předchozím uvážení

Studentská vědecká a odborná činnost

Kategorie: magisterské studium

Rok odevzdání:2014

Autor: Vojtěch Novotný

Ročník SVOČ:7.

Konzultant: JUDr. et Bc. Jiří Říha Ph.D.

Čestné prohlášení a souhlas s publikací práce

Prohlašuji, že jsem práci předkládanou do 7. ročníku Studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ) vypracoval samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla ani jako celek, ani z podstatné části dříve publikována, obhájena jako součást bakalářské, diplomové, rigorózní nebo jiné studentské kvalifikační práce a nebyla přihlášena do předchozích ročníků SVOČ či jiné soutěže.

Souhlasím s užitím této práce rozšiřováním, rozmnožováním a sdělováním veřejnosti v neomezeném rozsahu pro účely publikace a prezentace PF UK, včetně užití třetími osobami.

V Praze dne 10. 4. 2014

.....
Vojtěch Novotný

Anotace

Práce se zabývá rozbořem § 140 odst. 2 Zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, se zaměřením především na výklad pojmů rozmysl a předchozí uvážení. V práci je nastíněn historický vývoj, jsou srovnávány stěžejní judikáty a literatura k danému tématu. Dále jsou zmíněné pojmy srovnány se slovenskou právní úpravou. V závěru práce je podrobena kritice účelnost zkoumaného ustanovení a navrženo jiné řešení.

Annotation

The labour deals with the analysis of § 140, paragraph 2 of The Criminal Code (40/2009 Sb.), focusing primarily on the interpretation of the terms forethought and previous balance. The labour outlines the historical development, there are pivotal case law and literature on the topic compared. Furthermore, these notions are compared to Slovak legislation. In conclusion, the paper criticizes the effectiveness of the provision and suggested another solution.

Obsah

Poděkování	5
Úvod	6
1. Definice a zařazení	7
2. Historický vývoj	9
3. Rozmysl	11
3.1. Judikát – K rozmyslu u zločinu vraždy	11
3.1.1. Skutkový stav	11
3.1.2. Právní stav	12
3.2. Rozmysl vs. úmysl	13
3.2.1. Důvodová zpráva a komentář	13
3.2.2. Literatura	14
3.3. Modelové situace	14
3.3.1. Úmysl přímý bez rozmyslu	14
3.3.2. Úmysl nepřímý bez rozmyslu	15
3.3.3. Úmysl přímý s rozmyslem	15
3.3.4. Úmysl nepřímý s rozmyslem	15
4. Předchozí uvážení	16
4.1. Judikát – K pojmu předchozí uvážení u zločinu vraždy	16
4.1.1. Skutkový stav	16
4.1.2. Právní stav	16
4.2. Důvodová zpráva a komentář	17
4.3. Literatura	17
5. Rozdíl mezi rozmyslem a předchozím uvážením	18
5.1. Judikát - Vražda	18
5.1.1. Skutkový stav	18
5.1.2. Právní stav	18
6. Srovnání se slovenskou úpravou	20
6.1. Historie na území Slovenska	20
6.2. Současnost	20
7. Kritika premeditace	22
8. Návrh de lege ferenda	22
Závěr	23
Seznam použitých pramenů	24

Poděkování

Rád bych poděkoval JUDr. et Bc. Jiřímu Říhovi, Ph.D. za jeho čas strávený při kritických konzultacích.

Nejtvrdším kritikem je ten, kdo je k naší práci lhostejný.

Sinclair Lewis

Rád bych poděkoval JUDr. Jaromíru Hořákovi, Ph.D., bez jehož díla by tato práce nikdy nevznikla.

V životě následuj dobré, v psaní zkušené.

Molière

Rád bych poděkoval studentce Janě Němcové za stylistickou a pravopisnou korekturu práce.

Zkušenost nás učí, že lidé málo ovládají svůj jazyk.

Baruch Spinoza

Úvod

Tato práce si klade za cíl dopodrobna rozebrat § 140 odst. 2 Zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Jedná se o vraždu s rozmyslem nebo po předchozím uvážení. Tyto pojmy působí dost nejasně a v praxi by mohly činit určité problémy.

Prvním cílem práce je objasnit, kdy se rozmysl a předchozí uvážení dostalo do české právní úpravy. Nahlédnutí do historie by mělo poskytnout odpověď.

Dále je třeba zjistit, co vlastně rozmysl a předchozí uvážení znamená. Toho bude nejvhodnější dosáhnout rozbořením stěžejní judikatury a literatury k danému tématu. Také bude dobré srovnat tyto pojmy a určit hranici mezi nimi.

Následujícím bodem je srovnání naší úpravy, s úpravou zahraniční.

V závěru práce by bylo dobré podrobit rozmysl a předchozí uvážení kritice a zjistit, zda je jejich umístění v českém právním řádu opodstatněné.

1. Definice a zařazení

Podle v úvodu načrtnuté struktury nebude tato práce začínat historickým vývojem a včleněním vraždy – s rozmyslem, po předchozím uvážení do současného trestního zákoníku, ale začne samotnou definicí §140 odst. 2 trestního zákoníku. Tento postup je zcela logický, jelikož definice a zařazení druhého odstavce vraždy nejsou z hlediska obecné části trestního práva jednoznačné a mohly by působit určité problémy. Zároveň je nepochybné, že i historický vývoj se bude lépe popisovat v případě, že bude jasné, co přesně popisujeme.

Text §140 trestního zákoníku:

- (1) *Kdo jiného úmyslně usmrtí, bude potrestán odnětím svobody na deset až osmnáct let.*
- (2) *Kdo jiného úmyslně usmrtí s rozmyslem nebo po předchozím uvážení, bude potrestán odnětím svobody na dvanáct až dvacet let*
- (3) *Odnětím svobody na patnáct až dvacet let, nebo výjimečným trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2*
  - a) *na dvou nebo více osobách,*
  - b) *na těhotné ženě,*
  - c) *na dítěti mladším patnácti let,*
  - d) *na úřední osobě při výkonu nebo pro výkon její pravomoci,*
  - e) *na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinnosti,*
  - f) *na zdravotnickém pracovníkovi při výkonu zdravotnického zaměstnání nebo povolání směřujícího k záchraně života nebo ochraně zdraví, nebo na jiném, který plnil svoji obdobnou povinnost při ochraně života, zdraví nebo majetku vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona,*
  - g) *na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání,*
  - h) *opětovně*
  - i) *zvláště surovým nebo trýznivým způsobem, nebo*
  - j) *v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného majetkový prospěch nebo ve snaze zakrýt nebo usnadnit jiný trestný čin nebo z jiné zavrženíhodné pohnutky.*

(4) Příprava je trestná.¹

Problémem, který zde vyvstává, je to, zda je vražda s rozmyslem nebo po předchozím uvážení kvalifikovanou, nebo základní skutkovou podstatou. Pokud vyjdeme z díkce zákona a z brněnské učebnice trestního práva, která říká, že o kvalifikovanou skutkovou podstatu se ve většině případů jedná, pokud text vyššího odstavce odkazuje na text odstavce nižšího, dojdeme k závěru, že se o kvalifikovanou skutkovou podstatu nejedná. Brněnská učebnice dokonce své tvrzení opírá právě o § 140, *Není-li kvalifikovaná skutková podstata obsažena standardně ve druhém odstavci, najdeme ji v odstavcích dalších; srov. např. § 140 odst. 3.*² Pražská učebnice Jelínka a kol. hovoří o tom, že *kvalifikovaná skutková podstata se bez základní skutkové podstaty neobejde, vždy je základní skutková podstata součástí kvalifikované.*³ Tvrzení opět nahrává tomu, že se o kvalifikovanou skutkovou podstatu nejedná. Z formálního hlediska by se tedy mělo jednat o základní skutkovou podstatu, i když fakticky zde přidanou hodnotu tvoří pouze kvalifikační okolnost, která jen podstatně zvyšuje škodlivost trestného činu a nezakládá novou skutkovou podstatu⁴. Tato tvrzení však nepodporuje komentář C. H. Beck, který říká, že se jedná o *skutkovou podstatu kvalifikovanou (nikoli základní), byť používá poněkud odlišnou legislativní techniku, než je jinak v trestním zákoníku obvyklé, neboť neodkazuje na odstavec 1, ale jeho text znovu opakuje – „jiného úmyslně usmrtí“ a doplňuje ho slovy „s rozmyslem nebo po předchozím uvážení“.*⁵

Vzhledem k tomu, že výše zmíněné učebnice, vyjma té brněnské, se vyjadřují pouze teoreticky, bez aplikace na zkoumané ustanovení, bude lepší dát přednost komentáři a považovat vraždu s rozmyslem nebo po předchozím uvážení za kvalifikovanou skutkovou podstatu k vraždě prosté § 140 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb. trestního zákoníku.⁶

¹ Česko. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník. Zdroj: ASPI

² Kratochvíl, V. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. 2. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, 961s., str. 200

³ Jelínek, J. a kol.: Trestní právo hmotné. 3. Vydání. Praha: Leges, 2013, 968 s., str. 161

⁴ Novotný, O., Vanduchová, M., Šámal, P. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. 6. vydání, Praha: WoltersKluwer ČR, a. s., 2010, s.584, str. 120

⁵ Šámal, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, 2150s., str. 1465

⁶ K této problematice srovnej Říha J. Ještě k privilegovaným skutkovým podstatám. Trestní právo, 2004, č. 3, str. 22-24 a Říha J. Ještě k privilegovaným skutkovým podstatám. Trestní právo, 2004, č. 4, str. 9-18

2. Historický vývoj

Po nahlédnutí do historie je možné zjistit, že kvalifikovaná skutková podstata vraždy s rozmyslem nebo po předchozím uvážení je skutkovou podstatou novou, upravenou až v současném trestním zákoníku (Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník). Zákon č. 117/1852 ř. z., o zločinech, přečinech a přestupcích upravoval v §134 vraždu a v §135 její druhy. Druhy vražd byly čtyři, vražda úkladná (jedem nebo jinak potměšilým způsobem), vražda loupežná (v obmyslu převést na se cizí věc movitou), vražda zjednaná (k níž byl někdo najat) a vražda prostá (zbylé druhy vražd).⁷ V tehdejší zákoně bychom vraždu s rozmyslem nebo po předchozím uvážení hledali marně. Nezbyvalo by než přiřadit ji pod vraždu prostou, na základě čehož lze konstatovat, že tato kvalifikovaná skutková podstata ještě neexistovala.

Zákon č. 86/1950 Sb. upravoval vraždu a její kvalifikované skutkové podstaty odlišně. Jednalo se o vraždu prostou, na několika osobách nebo opětovně, při loupeži nebo způsobem zvláště surovým nebo je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost.⁸ Nabízí se zkoušet vraždu s rozmyslem a po předchozím uvážení přiřadit k § 216 odst. 2 písmeno c) tohoto zákona, *je-li tu jiná zvláště přitěžující okolnost*. Pokud ovšem zabrousíme do tehdejší judikatury, zjistíme, že pod tento paragraf byla podřazena například vražda spáchaná proto, že zavražděný se projevil jako aktivní budovatel socialismu, což je vskutku něco úplně jiného než rozmysl a předchozí uvážení.⁹ Ani v § 20 tohoto zákona, kde jsou vyčteny obecně přitěžující okolnosti, nemá rozmysl a předchozí uvážení místo. Je pravdou, že se jedná o výčet demonstrativní, nicméně slova rozmysl a předchozí uvážení se v textu zákona nevyskytují vůbec.

Přímý předchůdce současného trestního zákoníku, Zákon č. 140/1961 Sb., upravoval vraždu opravdu minimalisticky a to v § 219: *Kdo jiného usmrtí, bude potrestán odnětím svobody na deset až patnáct let nebo trestem smrti*. Situace se však postupnou novelizací změnila a těsně před účinností zákona 40/2009 Sb., trestního zákoníku, upravoval trestní zákon 140/1961 Sb. ve svém § 219 osm kvalifikačních okolností. Nicméně rozmysl a předchozí uvážení stále chybí.¹⁰

---

⁷ Česko. Zákon č. 117 ze dne 27. května 1852 o zločinech, přečinech a přestupcích. Zdroj: ASPI

⁸ Česko. Zákon č. 86 ze dne 12. července 1950 trestní zákon. Zdroj: ASPI

⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 14. 03. 1956, publikační číslo ve Sbírce rozhodnutí a stanovisek NS: 34/1956. Zdroj: ASPI

¹⁰ Česko. Zákon č. 140 ze dne 29. listopadu 1961 Trestní zákon. Zdroj: ASPI

Během účinnosti zákona č. 140/1961 někteří autoři kritizují nedostatečnou diferenciaci vraždy a navrhují změny. Vražda je trestným činem, který lze spáchat v různých variantách s různou mírou společenské nebezpečnosti. Ve své práci z roku 1980 o tom hovoří Zapletal, který vyslovuje svou představu *de lege ferenda*. Navrhuje dva typy řešení. Prvním je širší rozpětí sankce, a tím pádem možnost spravedlivějšího posouzení každého individuálního činu soudem. Druhým řešením je právě větší diferenciacie skutkových podstat nebo kvalifikačních okolností. Správnou cestu spatřuje Zapletal v kombinaci obou řešení a rovnou navrhuje kvalifikační okolnosti vraždy ze zjištěných podmínek, k vyhnutí se trestní odpovědnosti, dvou či více osob nebo opětovně, dítěte a způsobem pro poškozeného zvláště trýznivým. Dále navrhuje novou skutkovou podstatu podobající se dnešnímu zabití. *Kdo jiného úmyslně usmrtí ve stavu silného rozrušení vyvolaném násilím nebo závažnou urážkou ze strany poškozeného vůči pachateli nebo osobě pachateli blízké, bude potrestán odnětím svobody na 3-8 let.*¹¹ Zde se již posouváme o krok dál, o vraždě s rozmyslem nebo po předchozím uvážení však Zapletal stále nemluví. Dalším autorem, který se zabývá možnou změnou, je Gřivna, který se ve svém článku z roku 2003 věnuje privilegovaným skutkovým podstatám *de lege lata* a *de lege ferenda*.¹² Gřivna si bere inspiraci právě z díla zmíněného Zapletala, pro naše téma však není stěžejní, jelikož se zabývá pouze skutkovými podstatami privilegovanými, nikoliv kvalifikovanými a o rozmyslu nebo předchozím uvážení těž nehovoří. Posledním autorem je Musil, který pod názvem článku „Český trestní zákon potřebuje diferencovanější skutkovou podstatu úmyslného usmrcení“ apeluje na zákonodárce. Své tvrzení opírá o dva příklady z praxe, kdy se jednalo o vraždy svou společenskou nebezpečností zcela odlišné, svými tresty však podobné. Dokonce zde cituje návrh nového trestního zákoníku, kde již vražda s rozmyslem nebo po předchozím uvážení figuruje.¹³

Po složitém historickém vývoji a apelu předních českých teoretiků byla v novém trestním zákoníku s účinností od 1. 1. 2010 zakotvena kvalifikovaná skutková podstata vraždy s rozmyslem nebo po předchozím uvážení.¹⁴ Událo se tak hlavně z důvodu potřeby spravedlivějšího posouzení vraždy, kterážto provedena s rozmyslem nebo po předchozím uvážení je společensky nebezpečnější než vražda prostá.

---

¹¹Zapletal, Josef. *Úmyslná usmrcení*. Praha: Výzkumný ústav kriminologický při Generální prokuratuře ČSSR, 1980, s.126, str. 110-112

¹²Gřivna, T. Privilegované skutkové podstaty *de lege lata* a *de lege ferenda*. *Trestní právo*, 2003, č. 6, str. 2-8

¹³Musil, J. Český trestní zákon potřebuje diferencovanější skutkovou podstatu úmyslného usmrcení. *Trestní právo*, 2004, č. 10, str. 10-14

¹⁴Česko. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník. Zdroj: ASPI

3. Rozmysl

Nyní je pojem vražda s rozmyslem a po předchozím uvážení definován a zařazen z hlediska systému obecné části trestního práva. Také je objasněn historický vývoj a to, jak se skutková podstata vraždy s rozmyslem a po předchozím uvážení dostala do současného trestního zákoníku. Nezbyvá než přejít k samotnému jádru práce a zabývat se tím, co vlastně slova rozmysl a předchozí uvážení znamenají v kontextu českého trestního práva. Jeví se vhodné postupovat popořadě a začít rozmyslem.

3.1. Judikát – K rozmyslu u zločinu vraždy

Ačkoliv judikatura není v České republice pramenem práva, má určitou normativní sílu. Projevem této normativní síly je, že daný soudce musí zvážit, zda je možné judikaturu vztahující se k projednávané věci aplikovat, bere však v potaz i ostatní faktory. Pokud právní názor obsažený v daném judikátu nepoužije, musí přesvědčivě vysvětlit, proč tak neučinil.¹⁵ Z tohoto důvodu je dobré se při definici rozmyslu odrazit od judikátu Nejvyššího soudu 11 Tdo 1250/2011, K rozmyslu u zločinu vraždy. V tomto rozhodnutí podávají odsouzení J.M. a P.D. dovolání, s tím, že mimo jiné namítají nesprávnou kvalifikaci jejich činu podle § 140 odst. 2 Zákona č.40/2009 Sb., trestního zákoníku, pokud jde o problematiku rozmyslu.¹⁶

3.1.1. Skutkový stav

Dne 23. 5. 2010 v přesně nezjištěné době kolem 4. hodiny ranní došlo mezi odsouzeným J.M. a poškozeným D.B. k vzájemné fyzické potyčce. Důvod byl blíže nespecifikovaný, nikoliv však zvláště závažný. D.B. v potyčce udeřil J.M. kovovou sponou od opasku a kvůli jeho rozčilení a také kvůli přesile (k J.M. se mezitím přidala řada na místě přítomných osob, ze kterých nakonec zbyli jen P.D. a P.P.) se dal na útěk. Odsouzení poškozeného pronásledovali, až jej dostihli. Proti jeho vůli jej naložili do kufru osobního automobilu a aniž by se předem domlouvali, co s poškozeným provedou, odjeli k restauraci, kde P.P. vystoupil z automobilu, přičemž J.M. a P.D. dále pokračovali v cestě spolu s poškozeným v zavazadlovém prostoru. Odsouzení následně zastavili a vedení pomstou za předchozí incident snažili se poškozeného spoutat automobilovým lanem, což se jim přes aktivní odpor poškozeného nepodařilo. Odsouzení se tedy dohodli, že poškozeného potáhnou za autem. Jeden konec lana připevnili za kotník poškozeného a druhý za tažné zařízení auta. Při srozumění, že poškozeného mohou usmrtit, ho za vozidlem vlekli 1415 metrů, nerovným povrchem. Po dobu, kterou toto jednání

¹⁵ Bobek, M., Kühn, Z. a kol. Judikatura a právní argumentace. 2. Vydání. Praha: Auditorium, 2013, 496s, str. 112-113

¹⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 2. 2012, sp. zn. 11 Tdo 1250/2011.

trvalo, museli odsouzení reflektovat závažnost následku, přesto zastavili až z důvodu pronásledování další osobou. Lano z tažného zařízení odpojili a poškozeného nechali bez dalšího ležet na zemi a z místa ujeli. Poškozený utrpěl zranění přímo ohrožující život a přežil jen díky včasné, vysoce specializované lékařské péči.¹⁷

3.1.2. Právní stav

Nejvyšší soud se v popsaném judikátu zabývá především námitkou odsouzených, že se nejednalo o vraždu s rozmyslem podle § 140 odst. 2. Úmyslem dle odsouzeného prý bylo dát poškozenému za vyučenou, nikoliv jej usmrtit. Odsouzený J.M. dokonce argumentuje článkem od Hořáka Vražda a Zabití v novém trestním zákoníku, údajně publikovaným v systému ASPI.¹⁸ Hořák dochází k závěru, že pokud rozmysl chybí, jde pachateli pouze o zničení předmětu útoku, kdyžto u rozmyslu pachatel zváží zásadní pro a proti a uvědomí si hlavní důsledky svého činu.¹⁹

Nejvyšší soud se při vymezení pojmu rozmysl opírá především o komentář C. H. Beck. Komentář říká, že *rozmysl je kvalifikovaná forma úmyslu v tom smyslu, že pachatel patřičně zváží své jednání a na základě takového svého subjektivního přístupu jiného úmyslně usmrtí*. Dále komentář říká: *Jedná-li pachatel s rozmyslem, zvážil zásadní okolnosti svého předpokládaného (zamýšleného) jednání, jak z hledisek svědčících pro úmyslné usmrcení jiného, tak i proti němu, zvolil vhodné prostředky k jeho provedení a zvážil i rozhodné důsledky svého činu, avšak na rozdíl od předchozího uvážení zde chybí vyšší forma rozvahy, zejména ve formě plánování a konkrétnějšího promyšlení činu včetně možných způsobů jeho provedení,...*²⁰

Vzhledem k této argumentaci dal Nejvyšší soud za pravdu odvolacímu soudu a potvrdil, že se jednalo o vraždu podle §140 odst. 2 Zákona č. 40/2009, trestního zákoníku. Nejvyšší soud dokonce konstatoval, že odvolací soud využil výkladu pro odsouzené nejpriznivějšího, a to, že samotný rozmysl spočíval v nereflektování situace v době, kdy byl poškozený uvázan a vlečen. Už samotné rozhodnutí přivázat poškozeného za auto by mohlo být rozmyslem.

¹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 2. 2012, sp. zn. 11 Tdo 1250/2011.

¹⁸ Tento článek byl publikován v Bulletinu advokacie, systém ASPI jej pouze zařadil do své databáze.

¹⁹ Hořák, J. Vražda a zabití v novém trestním zákoníku. Bulletin advokacie, 2009, č. 10, str. 53-66

²⁰ Šámal, P. a kol. Trestní zákoník II. §140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, 2150s., str. 1467

Na závěr dává Nejvyšší soud za pravdu odvolacímu soudu v tom, že rozmysl může přistupovat nejen k úmyslu přímému, ale i k úmyslu eventuálnímu, jak tomu bylo v tomto případě.

Právní věta judikátu sp. zn. 11 Tdo 1250/2011 zní: *Určitá krátká úvaha pachatele nad okolnostmi činu, a to i z hlediska případného následku, nemusí znamenat, že by pachatel, který si je od počátku vědom, že může usmrtit jiného, je začal pokládat za jisté.*²¹

3.2. Rozmysl vs. úmysl

Problematiku rozdílu mezi rozmyslem a úmyslem je vhodné zvolit právě pro blízkost obou pojmů. Na jemných rozdílech lze krásně vysvětlit co to vlastně rozmysl je. Jelikož je u vraždy vyžadován úmysl, nedbalostí se zabývat nebudeme. Úmysl se v současném trestním zákoníku nachází v §15:

(1) Trestný čin je spáchán úmyslně, jestliže pachatel

a) chtěl způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem, nebo

b) věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn.

*(2) Srozuměním se rozumí i smíření pachatele s tím, že způsobem uvedeným v trestním zákoně může porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem.*²²

3.2.1. Důvodová zpráva a komentář

Pokud jde o důvodovou zprávu, ta se k rozmyslu vyjadřuje tak, že spáchání vraždy s rozmyslem je odlišením od spáchání vraždy v afektu, ale k rozmyslu postačí i velice krátká rozumová úvaha. V každém případě musí pachatel o možném následku vědět a být s ním srozuměn. Z toho vyplývá, že vraždu s rozmyslem lze spáchat i v úmyslu nepřímém (eventuálním), v čemž se důvodová zpráva shoduje s uvedeným judikátem. Je však častější, že rozmyslu předchází úmysl přímý.²³ K samotnému úmyslu důvodová zpráva říká, že eventuální úmysl se od úmyslu přímého odlišuje v tom, že pachatel mířil na jiný cíl, ale bylo mu jasné, že pravděpodobně bude muset porušit i jiný právní statek. Porušení eventuálního tohoto právního statku však nebylo pachatelovým přímým cílem.²⁴ Důvodová zpráva se tedy

²¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 2. 2012, sp. zn. 11 Tdo 1250/2011 .

²² Česko. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník. Zdroj: ASPI

²³ Důvodová zpráva, Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. Zdroj: www.psp.cz

²⁴ Důvodová zpráva, Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. Zdroj: www.psp.cz

shoduje s rozhodnutím Nejvyššího soudu, problém vztahu rozmyslu a úmyslu však zmiňuje jen letmo.

Komentář C. H. Beck hovoří obdobně, avšak doplňuje to, že rozmysl lze považovat za kvalifikovanou formu úmyslu. Rozmyslem je to, že pachatel zváží své jednání, přičemž může jít i o velmi krátkou úvahu.

3.2.2. Literatura

Kdo se však problematikou úmyslu a rozmyslu (resp. celkově premeditace) zabývá podrobněji, je již zmíněný Hořák. Ve svém článku v časopise Bulletin advokacie píše, že rozmysl není případ, kdy pachatel spontánně reaguje na určitou situaci, ale má příležitost vypořádat se s motivy, které jej od vraždy zrazují, přesto však u rozhodnutí spáchat vraždu zůstane. Dále zde Hořák píše, že rozmysl není složkou úmyslu. Pojem „dolus premeditatus“, který se pro vraždu s rozmyslem nebo po předchozím uvážení používá, je pouze technickým termínem, který rozhodně nelze slučovat s úmyslem. Zatímco u úmyslu postačí, že pachatel chtěl následek způsobit anebo alespoň věděl, že jej způsobit může, v případě rozmyslu však pachatel zváží pro a proti a zhodnotí jednotlivé motivy, které ho vedou k tomu, aby spáchal trestný čin. Na druhou stranu nelze rozmysl jako kvalifikační okolnost předpokládat u každého přičetného pachatele. Zatímco pachatel jednající bez rozmyslu neřeší účelnost svého jednání, pachatel vraždy s rozmyslem jej vnímá jako účelné a situaci řešící.²⁵

Ve vztahu rozmyslu a úmyslu lze tedy souhlasit s komentářem C. H. Beck²⁶, který říká, že rozmysl je kvalifikovanou formou úmyslu. Jedná se o jakýsi vyšší stupeň úmyslu, přičemž rozmysl může přistupovat jak k úmyslu přímému, tak k úmyslu nepřímému (eventuálnímu). Pro názornost jsem vypracoval čtyři verze modelové situace.

3.3. Modelové situace

3.3.1. Úmysl přímý bez rozmyslu

Manželka sdělí svému žárlivému muži, že má poměr s milencem. Muž se v afektu rozhodne manželku zabít. Jelikož zrovna stojí v kuchyni, vezme kuchyňský nůž (první věc, co má po

---

²⁵ Hořák, J. Vražda a zabití v novém trestním zákoníku. Bulletin advokacie, 2009, č. 10, str. 53-66

²⁶ Šámal, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, 1464s., str. 221-222

ruce) a manželku 12 bodnými ranami usmrtí. Celá situace se od manželčina sdělení odehraje ve 40 vteřinách.

V dané situaci manžel zamýšlel usmrtit svou ženu, avšak nezhodil dostatečně pro a proti a neřešil účelnost svého činu.

3.3.2. Úmysl nepřímý bez rozmyslu

Manželka sdělí svému žárlivému muži, že má poměr s milencem. Muž nepřemýšlí, na nic nečeká a začne po manželce házet různým vybavením bytu, přičemž je mu lhostejné, zda ženu zabije, či nikoliv. Ženu zasáhne skleněným obrazem tak, že střep manželce způsobí tepenné krvácení. Na jeho následky manželka zemře.

Zde se jedná o případ eventuálního úmyslu (muži je jedno, zda manželku zabije, či nikoliv). Zároveň však předtím, než začal předměty házet, nezhodil možná úskalí a následky svého činu, proto nelze hovořit o rozmyslu.

3.3.3. Úmysl přímý s rozmyslem

Manželka sdělí svému žárlivému muži, že má poměr s milencem. Muž je zdrcen aby se uklidnil, vyjde z domu a jde si přes ulici koupit krabičku cigaret. Po cestě přemýšlí a dojde k názoru, že nejlepším východiskem bude, když manželku zabije. Přejde domů, vezme kuchyňský nůž a 12 bodnými ranami manželku usmrtí. Celá situace se od manželčina sdělení odehrála v 10 minutách.

V dané situaci manžel zamýšlel usmrtit manželku a oproti situaci číslo 1 si během cesty pro cigarety stihl zhodit pro a proti jeho činu, což je možno v dané situaci považovat za rozmysl.

3.3.4. Úmysl nepřímý s rozmyslem

Manželka sdělí svému žárlivému muži, že má poměr s milencem. Muž je zdrcen, odejde z domu a manželku zamkne. Jde si přes ulici koupit krabičku cigaret. Po cestě přemýšlí a dojde k názoru, že nejlepší pomstou bude zapálit jejich společný dům, ve kterém se manželka narodila a má k němu citový vztah. To, jestli zamčená manželka uhoří, či nikoliv nechává muž osudu.

Jak je vidět, jedná se zde o nepřímý úmysl. Manžel útočí na majetek manželky, nikoliv na její život o zamčené manželce však ví a počítá s tím, že v domě buď uhoří, nebo z něj uteče. Rozmysl je zde vyjádřen opět v cestě pro cigarety trvající 5 minut, během těchto 5 minut však manžel stihne zhodit všechna pro a proti jeho činu.

4. Předchozí uvážení

4.1. Judikát – K pojmu předchozí uvážení u zločinu vraždy

Druhým méně problematickým bodem § 140 odst. 2 zákona č.40/2009, trestního zákoníku je předchozí uvážení. Za stěžejní judikát lze považovat rozhodnutí Nejvyššího soudu 3 Tdo 1520/2011-26 K pojmu po předchozím uvážení u zločinu vraždy.²⁷

4.1.1. Skutkový stav

Odsouzený Z. K., který téhož dne vyhrožoval poškozeným S.P. a P.S. usmrcením, se asi ve 23:30 dostavil na místo činu. Šroubem a maticí upevnil garážová vrata, aby poškozeným zabránil v úniku z garáže. V dalším jednání mu bylo zabráněno přivolanou hlídkou městské policie. Odsouzený se na místo vrátil asi v 01:45 hod. následujícího dne znovu se šroubem a maticí a tentokrát již úspěšně zajistil garážová vrata. Následně odsouzený založil ve středu garážových vrat pomocí dřevěné bedny a hořlavého materiálu oheň. Po vzniku požáru z místa odešel, a to i s vědomím, že poškození v garáži zemřou. To, že si byl důsledků svého jednání vědom, následně potvrdil. V důsledku objektivních okolností však poškození utrpěli pouze lehkou otravu oxidem uhelnatým.

4.1.2. Právní stav

Odsouzený mimo jiné namítal nesprávnou kvalifikaci svého činu jako vraždu podle § 140 odst. 2, odst. 3 písm. a) trestního zákoníku. Nejvyšší soud vykládá předchozí uvážení jako situaci, kdy si pachatel před spácháním trestného činu zváží rozhodující okolnosti, zvolí místo a dobu spáchání a zváží použití zbraně či jiného prostředku vhodného ke spáchání trestného činu tak, aby byla vyloučena úspěšná obrana oběti apod. Jedná se tedy o volbu způsobu a prostředků vhodných k provedení daného trestného činu. Na druhou stranu, Nejvyšší soud zdůrazňuje, že není vyžadována zvláštní rafinovanost a detailní promyšlení plánu. Postačí i naplánování jednoduššího rázu, v závislosti na inteligenci pachatele. Na závěr Nejvyšší soud konstatuje, že není rozhodující, do jakého stádia trestného činu tato příprava došla, jelikož u trestného činu vraždy je trestná i příprava podle § 140 odst. 4 trestního zákoníku.

Právní věta judikátu 3 Tdo 1520/2011-26 zní: *Za předchozí uvážení ve smyslu §140 odst. 2 tr. zákoníku se považuje i to, že pachatel si ve svých představách pouze rámcově vymezil rozhodné skutečnosti pro provedení činu. S ohledem na konkrétní okolnosti případu pak není vyloučeno, aby pachatel při vlastním provedení činu své původní představy dále doplňoval či měnil.*

---

²⁷Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 12. 2011, sp. zn. 3 Tdo 1520/2011.

4.2. Důvodová zpráva a komentář

Důvodová zpráva k zákonu č.40/2009 Sb., trestnímu zákoníku říká, že při vraždě po předchozím uvážení si pachatel zváží okolnosti provedení činu a svůj čin si naplánuje.²⁸

Komentář C. H. Beck charakterizuje předchozí uvážení jako situaci, kdy si pachatel, než spáchá trestný čin, předem promyslí rozhodující okolnosti provedení činu. Pachatel dále zvolí místo, dobu, použití zbraně či jiného prostředku tak, aby co nejlépe vyloučil obranu oběti. Na druhé straně komentář přiznává, že takový plán nemusí být nijak zvlášť detailní ani rafinovaný. Rozmyšlený plán může být při samotné realizaci toliko měněn či doplňován.²⁹

4.3. Literatura

Pokud jde o pražské učebnice, pak učebnice Jelínka a kol. uvádí, že předchozí uvážení se od rozmyslu odlišuje vyšší intenzitou.³⁰ Učebnice Novotného a kol. pak dále doplňuje, že vražda po předchozím uvážení předpokládá určitý plán pachatele a většinou je zde rozeznatelné stadium přípravy.³¹

Podrobnou odpověď na otázku, co je to předchozí uvážení, nám opět poskytuje Hořák. Pokud pachatel jedná po předchozím uvážení, nejen, že zvážil pro a proti jeho činu, jako je to u rozmyslu, ale také uvážil způsob provedení trestného činu a prostředky, jež mu k provedení mohou dopomoci. Hořák dále zdůrazňuje, že plán nemusí být nijak rafinovaný, záleží na intelektu pachatele. Plán vraždy může být dokonce neproveditelný a stejně se bude jednat o předchozí uvážení. Postačí, když pachatel zvážil rozhodující okolnosti. Nevadí ani, když pachatel svůj plán během provádění změní.³²

Lze tedy shrnout, že vražda po předchozím uvážení nezahrnuje jen zvážení pro a proti daného činu, ale jde o to, aby pachatel zvážil i způsob provedení a prostředky, které použije. Lze také předpokládat, že vražda po předchozím uvážení bude obsahovat stadium přípravy. S vymezením pojmu předchozí uvážení by neměl být větší problém, modelovou situací budiž výše zmíněný judikát sp. zn. 3 Tdo 1520/2011.

²⁸Důvodová zpráva, Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. Zdroj: www.psp.cz

²⁹Šámal, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, 2150s., str.1468

³⁰Jelínek, J. a kol.: Trestní právo hmotné. 3. Vydání. Praha: Leges, 2013, 968 s., str. 526

³¹Novotný, O., Vokoun, R., Šámal, P. a kol. Trestní právo hmotné. Zvláštní část. 6. vydání, Praha: WoltersKluwer ČR, a. s., 2010, s. 600, str. 30

³²Hořák, J. Vražda a zabití v novém trestním zákoníku. Bulletin advokacie, 2009, č. 10, str. 53-66

5. Rozdíl mezi rozmyslem a předchozím uvážením

5.1. Judikát - Vražda

Poté, co byl vysvětlen jak pojem rozmysl, tak pojem předchozí uvážení, bylo by dobré si ještě upřesnit rozdíl a hranici mezi oběma pojmy. Opět bude dobré odrazit se od judikatury, tentokrát od rozhodnutí Nejvyššího soudu 3 Tdo 193/2013.

5.1.1. Skutkový stav

Odsouzení G.B., O.Š. a M.Š. kolem půlnoci dne 31.12.2011 zaútočili na dřevěnou chatku a na dva bezdomovce J.Đ. a B.M. Poškozená B.M. se ze strachu o svůj život dala na útěk. Jeden z odsouzených po ní hodil kamenem, čímž ji zasáhl do hlavy. Poškozenou dále pronásledoval a poté, co zakopla a upadla, ji udeřil cihlou do hlavy. Odsouzený dále poškozenou vyzval, aby si klekla, a kopl ji nohou do obličeje. Poškozená upadla, načež jí odsouzený začal skákat po hlavě a po těle. Odsouzený začal útok stupňovat a poškozenou několikrát bodl vystřelovacím nožem do hlavy. Poškozená v důsledku šoku z nadměrných krevních ztrát zemřela.³³

5.1.2. Právní stav

Odsouzený mimo jiné namítá, že čin nespáchal s rozmyslem ani po předchozím uvážení, ale vlivem náhlého uvolnění dlouhodobě městnaného afektu, pod vlivem těžké opilosti. Nejvyšší soud se k otázce rozmyslu vyjádřil, opíraje se o komentář. *Rozmysl představuje méně intenzivní stupeň racionální kontroly pachatele nad svým jednáním směřujícím k úmyslnému usmrcení jiného, než předchozí uvážení.*^{34,35} V daném případě se jednalo o vraždu s rozmyslem, jelikož si odsouzený již doma připravil zbraň a po vykonání fyzického násilí v chatce neustal v útoku a jal se poškozenou pronásledovat. Právní věta rozhodnutí zní: *K úmyslnému usmrcení jiného s rozmyslem podle ustanovení §140 odst. 2 tr. zákoníku o trestném činu vraždy postačí, když pachatel zhodnotil jen zásadní okolnosti zamýšleného jednání jak z hledisek svědčících pro úmyslné usmrcení jiného, tak i proti němu, zvolil vhodné prostředky k jeho provedení a zvažil i rozhodné důsledky svého činu. Oproti spáchání tohoto trestného činu „po předchozím uvážení“ se nevyžaduje, aby pachatel předem zohlednil všechny rozhodující okolnosti provedení činu včetně zvolení místa a doby spáchání, použití zbraně či jiného prostředku vhodného pro usmrcení jiného s cílem, aby došlo k jeho*

³³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 02. 2013, sp. zn. 3 Tdo 193/2013.

³⁴ Šámal, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, 2150s., str.1467

³⁵ Hořák, J. Předem uvážená vražda a vražda spáchaná s rozmyslem (část I.) (k výkladuust. § 140 odst. 2 trestního zákoníku). Trestní právo, 2009, č. 9, str. 24

úspěšnému provedení a co největšímu možnému vyloučení úspěšné obrany oběti apod., tedy nevyžaduje se detailní uvážení činu samotného ani prvky jeho naplánování.³⁶

Rozdíl mezi rozmyslem a předchozím uvážením byl částečně popsán i výše. Zatímco u rozmyslu pachatel zvažuje hlavně pro a proti svého činu, u předchozího uvážení se předpokládá určitý plán a bývá pravidlem, že je taková vražda spojena s přípravou.

---

³⁶Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 02. 2013, sp. zn. 3 Tdo 193/2013.

6. Srovnání se slovenskou úpravou

Vzhledem k minimální jazykové bariéře a blízkosti právních úprav bude vhodné srovnat § 140 odst. 2 zákona č. 40/2009, trestního zákoníku právě se slovenskou úpravou.

6.1. Historie na území Slovenska

Na rozdíl od našeho území, kde jsme vraždu s rozmyslem a po předchozím uvážení až do roku 2009 nenašli, na Slovensku je situace jiná. Uherský zákoník (Zákonný článok V/1878 Trestný zákoník o zločinoch a prečinoch) již v roce 1878 danou situaci upravoval.³⁷

Znění § 278 Uherského zákoníku bylo:

*Kto usmrtí človeka v úmysle vopred uváženom, spáchá zločin vraždy a potresce sa smrťou.*³⁸

Jak vidno uherský zákoník označoval institut vraždy s rozmyslem a po předchozím uvážení jako úmysl vopred uváženy. Je zajímavé, že aby byl zdůrazněn rozdíl mezi jednotlivými typy vražd, upravuje Uherský zákoník v § 278 vraždu prostou, a to následovně:

*Kto úmyselně usmrtí človeka, spácha, ak svoj úmysel vopred neuvážil, zločin úmyselného zabitia človeka a potresce sa trestnicou od desať do pätnásť rokov.*³⁹

Je dobré si povšimnout, že Uherský zákoník označuje úmyslné usmrcení člověka bez předchozího uvážení nikoliv jako vraždu, ale jako úmyslné zabitia člověka.

6.2. Současnost

Současný Slovenský trestní zákoník (Zákon č. 300 ze dne 20. května 2005 Z. z., trestný zákon) se jak vidno inspiroval Uherským zákoníkem z roku 1878. Vražda s vopred uváženou pohnútkou se nazývá Úkladná vražda a její místo je stejně jako v Uherském zákoníku před vraždou prostou. Znění § 144 Zákona č.300/2005 Sb. Z. z. je:

(1) *Kto iného úmyselne usmrtí s vopred uváženou pohnútkou, potrestá sa odňatím slobody na dvadsaťpäť rokov.*

---

³⁷ Hořák, J. Trestněprávní a kriminologické aspekty vražd, Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2011, 256s, str. 184

³⁸ Zákonný článok V/1878, Trestný zákoník o zločinoch a prečinoch. Autor překladu mi není znám, tímto se mu omlouvám, pravděpodobně však Milota A., Nožička J.

³⁹ Zákonný článok V/1878, Trestný zákoník o zločinoch a prečinoch. Autor překladu mi není znám, tímto se mu omlouvám, pravděpodobně však Milota A., Nožička J.

(2) *Odňatím slobody na dvadsaťpäť rokov alebo trestom odňatia slobody na doživotie sa páchatel' potrestá, ak spáchá čin uvedený v odseku 1*

- a) *a už bol odsúdený za trestný čin vraždy,*
- b) *na dvoch osobách,*
- c) *závažnejším spôsobom konania,*
- d) *na chránenej osobe,*
- e) *z osobitného motívu, alebo*
- f) *v úmysle získať majetkový prospech.*

(3) *Trestom odňatia slobody na doživotie sa páchatel' potrestá, ak spáchá čin uvedený v odseku 1*

- a) *a už bol za taký čin odsúdený*
- b) *v nebezpečnom zoskupení, alebo*
- c) *za krízovej situácie.*

Je vidět, že slovenský institut úkladné vraždy je starší než ten český. Komentář C. H. Beck ke slovenskému trestnímu zákoníku⁴⁰ je při vysvětlování pojmu „vopred uvážená pohnútka“ o něco bohatší než komentář český⁴¹ k pojmu rozmysl a předchozí uvážení.

Rozhodnutí spáchat vraždu se musí alespoň z části odehrávat na základě rozumové činnosti tvorby vůle pachatele, a tudíž nestačí pouhé emocionální jednání. Stejně jako česká trestněprávní nauka, hovoří slovenský komentář o tom, že není rozhodující, jestli se pachatel ve svém rozhodování dopustí chyb, ani jestli jeho čin proběhl jinak, než si naplánoval. Obě právní nauky se též shodují v tom, že „vopred uvážená pohnútka“/rozmysl nebo předchozí uvážení mohou přistupovat jak k úmyslu přímému, tak k úmyslu nepřímému.

Co se týče časového hlediska mezi rozhodnutím a samotnou realizací „vopred uváženej pohnútky“, to se bude dle komentáře muset posoudit u každého případu zvlášť. Samotná délka formování rozhodnutí pak nemá vliv.⁴²

---

⁴⁰ Burda, E., Čentéš, J., Kolesár, J., Záhora, J. a kol. Trestný zákon. Osobitná část. Komentár. II. diel. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2011, 1608s.

⁴¹ Šámal, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, 2150s., str.1467- str. 1468

⁴² Burda, E., Čentéš, J., Kolesár, J., Záhora, J. a kol. Trestný zákon. Osobitná část. Komentár. II. diel. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2011, 1608s., str. 11-14

7. Kritika premeditace

Pro a proti používání kvalifikační okolnosti „s rozmyslem/po předchozím uvážení“ je více. Ve své monografii je blíže rozepisuje Hořák. Za významnou kritiku lze považovat to, že spáchá-li pachatel trestný čin vraždy s rozmyslem a po předchozím uvážení, nemusí se nutně jednat o čin s vyšší společenskou nebezpečností, a tudíž není nutné zvýšení trestní sazby za každou cenu.⁴³ Toto tvrzení podporuje i práce Zapletala z roku 1980, který tvrdí, že *dolus premeditatus sám o sobě neposkytuje spolehlivý závěr o stupni nebezpečnosti trestného činu pro společnost*.⁴⁴ Pokud se například bude jednat o případ euthanasie, budou rozmysl a předchozí uvážení s nejvyšší pravděpodobností přítomny, oproti vraždě prosté následující po hádce se jistě bude jednat o společensky méně nebezpečný trestný čin.⁴⁵

Je pravdou, že i s touto kritikou se ve své práci Hořák částečně vypořádává. Tvrdí, že premeditaci nelze považovat za vnitřní boj pachatele, ale za jakousi schopnost pachatele kontrolovat své jednání. Sám Hořák se domnívá, že *znak premeditace může plnit svůj účel typového znaku nejnebezpečnějších případů usmrcení, jen vyskytuje-li se v zákoně v kombinaci se zavržením pohnutkou*.⁴⁶

8. Návrh de lege ferenda

Vzhledem k výše uvedenému by bylo dobré § 140 odst. 2 Zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku zcela odebrat. Vzhledem k tomu, že rozmysl a předchozí uvážení automaticky nemusí znamenat vyšší společenskou nebezpečnost činu, bylo by dobré použití vyšší trestní sazby nechat na zvážení soudu a neposouvat do ní pachatele automaticky. V případě, že by se §140 odst. 2 z trestního zákoníku odebral, bylo by dobré zvážit rozšíření trestní sazby za vraždu prostou z nynějších deseti až osmnácti let na deset až dvacet let. Událo by se tak kvůli tomu, aby měl soud při použití obecně přitěžujících okolností, rozmyslu nebo předchozího uvážení, větší možnost volby.

---

⁴³ Hořák, J. Trestněprávní a kriminologické aspekty vražd, Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2011, 256s, str. 169-178

⁴⁴ Zapletal, Josef. *Úmyslná usmrcení*. Praha: Výzkumný ústav kriminologický při Generální prokuratuře ČSSR, 1980, s. 126, str. 91

⁴⁵ Hořák, J. Trestněprávní a kriminologické aspekty vražd, Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2011, 256s, str. 169-178

⁴⁶ Hořák, J. Trestněprávní a kriminologické aspekty vražd, Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2011, 256s, str. 169-178

Závěr

Vraždu s rozmyslem nebo po předchozím uvážení můžeme považovat za kvalifikovanou skutkovou podstatu k vraždě prosté podle § 140 odst. 1 Zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, i když je vyjádřena ne zrovna obvyklou legislativní technikou.

Institut vraždy s rozmyslem nebo po předchozím uvážení je v českém právu institutem novým. Tato kvalifikovaná skutková podstata byla zařazena až do současného trestního zákoníku účinného od 1. 1. 2010, událo se tak z důvodu možnosti spravedlivějšího posouzení vraždy.

Rozmysl jako takový je určitým vyšším stupněm úmyslu, za rozhodující lze považovat to, zda pachatel zvážil pro a proti trestného činu, který se chystá spáchat. Rozmysl přitom může přistupovat jak k úmyslu přímému, tak k úmyslu nepřímému.

U předchozího uvážení pachatel nejen zvážil pro a proti svého činu, ale také prostředky a způsob provedení. Vražda po předchozím uvážení v sobě ve většině případů zahrnuje i přípravu.

Po srovnání se slovenskou úpravou bylo zjištěno, že je starší a o něco málo propracovanější. Nicméně, obě úpravy se v podstatných věcech shodují.

Hlavním bodem kritiky premeditace je to, že ne vždy musí být vražda s rozmyslem nebo po předchozím uvážení společensky nebezpečnější než vražda prostá. Od této kritiky je také odvozen návrh *de lege ferenda*, ve kterém považuje autor za vhodné § 140 odst. 2 Zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku zcela zrušit a zvážit rozšíření trestní sazby za vraždu prostou.

Seznam použitých pramenů

Judikatura

Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 14. 03. 1956, publikační číslo ve Sbírce rozhodnutí a stanovisek NS: 34/1956. Zdroj: ASPI

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 2. 2012, sp. zn. 11 Tdo 1250/2011.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 12. 2011, sp. zn. 3 Tdo 1520/2011.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 02. 2013, sp. zn. 3 Tdo 193/2013.

Legislativa

Česko. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník. Zdroj: ASPI

Česko. Zákon č. 117 ze dne 27. května 1852 o zločinech, přečinech a přestupcích. Zdroj: ASPI

Česko. Zákon č. 86 ze dne 12. července 1950 trestní zákon. Zdroj: ASPI

Česko. Zákon č. 140 ze dne 29. listopadu 1961 Trestní zákon. Zdroj: ASPI

Důvodová zpráva, Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. Zdroj: www.psp.cz

Zákonný článek V/1878, Trestný zákonník o zločinech a přečinech. Autor překladu mi není znám, tímto se mu omlouvám, pravděpodobně však Milota A., Nožička J.

Literatura

Kratochvíl, V. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. 2. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, 961s.

Jelínek, J. a kol.: Trestní právo hmotné. 3. Vydání. Praha: Leges, 2013, 968s.

Novotný, O., Vanduchová, M., Šámal, P. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. 6. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010, 584s.

Novotný, O., Vanduchová, M. Šámal, P. a kol. Trestní právo hmotné. Zvláštní část. 6. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, 600s.

Šámal, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, 2150s.

Šámal, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, 1464s.

Zapletal, J. *Úmyslná usmrcení*. Praha: Výzkumný ústav kriminologický při Generální prokuratuře ČSSR, 1980, 126s.

Bobek, M., Kühn, Z. a kol. Judikatura a právní argumentace. 2. Vydání. Praha: Auditorium, 2013, 496s.

Hořák, J. Trestněprávní a kriminologické aspekty vražd, Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2011, 256s.

Burda, E., Čentěš, J., Kolesár, J., Záhora, J. a kol. Trestný zákon. Osobitná část. Komentár. II. diel. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2011, 1608s.

Časopisecké články

Říha J. Ještě k privilegovaným skutkovým podstatám. Trestní právo, 2004, č. 3.

Říha J. Ještě k privilegovaným skutkovým podstatám. Trestní právo, 2004, č. 4.

Gřivna, T. Privilegované skutkové podstaty de lege lata a de lege ferenda. Trestní právo, 2003, č. 6.

Musil, J. Český trestní zákon potřebuje diferencovanější skutkovou podstatu úmyslného usmrcení. Trestní právo, 2004, č. 10.

Hořák, J. Vražda a zabití v novém trestním zákoníku. Bulletin advokacie, 2009, č. 10.

Hořák, J. Předem uvážená vražda a vražda spáchaná s rozmyslem (část I.) (k výkladu ust. § 140 odst. 2 trestního zákoníku). Trestní právo, 2009, č. 9.